

Upošteva naj se govorjena beseda!

**Govor predsednika Vlade RS Janeza Janše
na spominski slovesnosti ob Ruski kapelici pod Vršičem**

Spoštovani vodja delegacije Sveta federacije Federalnega zbora Ruske federacije gospod Jurij Leonidovič Vorobjov!

Spoštovani vodja delegacije Državne dume Federalnega zbora Ruske federacije gospod Sergej Vladimirovič Železnjak!

Spoštovani njegova visokost škof Vaskresenski Sava, spoštovani cerkveni dostojanstveniki!

Spoštovani predstavniki Ruske federacije in Republike Slovenije, predstavniki diplomatskega zbora!

Spoštovani člani Društva Slovenija-Rusija, spoštovani župan Kranjske Gore!

Spoštovani gospe in gospodje!

Počaščen sem, da vas lahko nagovorim v vlogi častnega pokrovitelja letošnjih slovesnosti. To vlogo sem letos že drugič sprejel z največjim veseljem.

Dovolite mi, da najprej obudim spomin na pretresljive besede, ki jih je leta 1932 o izgradnji ceste na Vršič objavil tedanji slovenski časnik Jutro:

»V brezupnem taktu se je zganilo štirideset tisoč rok, štirideset tisoč rok je prijelo za lopate, štirideset tisoč rok je zavihtelo krampe... Udarjali so zvonovi iz granat, njihov zvok se je mešal z udarjanjem lopat in krampov. Z vzdihom umirajočih... Cesta se je dvigala, v par tednih je dosegla vrh in se združila z ono s trentarske strani... Pa je tudi zima minevala. Oj pomlad! Kakor v pozdrav si še ti zahtevala, prav na svojem pragu, 250 žrtev. Izkopala si jim preglobok, snežen grob. Preveč si zahtevala!«.

To besedilo izpred osemdesetih let nakazuje sporočila, ki nam jih tukajšnja cesta in Ruska kapelica posredujeta še danes. Opominja na krute vojne čase. Gradnja je potekala pod prisilo, s skromnim orodjem in v težkih razmerah, ki so terjale smrt več tisoč ljudi. Opozarja tudi na nepredvidljivost in neukrotljivo moč narave, ki včasih terja visok davek. Žal je bil s to resnico ob nedavnih poplavah in izgubi številnih dragocenih življenj vnovič soočen prav ruski narod. Navzočim predstavnikom Rusije v imenu slovenske vlade na tem kraju izrekam iskreno sožalje.

Danes smo se zbrali predvsem zaradi svetlejšega sporočila Ruske ceste in kapelice. Vojni ujetniki, vojaki tedanje carske Rusije, so to pravoslavno kapelico zgradili kot hram upanja in tolažbe v najtežjih življenjskih preizkušnjah. Resnici na ljubo moramo dodati, da je takratna avstro-ogrška vojaška oblast vseeno spoštovala nekatere osnovne civilizacijske vrednote, ko je v vojnem času ujetnikom dovolila izgradnjo kapelice in vsaj malo duhovne tolažbe. Različni totalitarni režimi, ki so v kasnejših desetletjih pustošili Evropo, so to svojim žrtvam praviloma odrekli. Ta skromna kapelica, postavljena kot pribežališče za posameznika, je danes simbol prijateljstva, ki povezuje slovenski in ruski narod. Z današnjo slovesnostjo nadaljujemo že dvajsetletno tradicijo, ki je postala pomemben element krepitev odnosov med Slovenijo in Rusijo.

Dovolite mi, da zato ponovno izrečem zahvalo pobudnikom teh srečanj in slovesnosti. Spominjam se obiska gospodov Saše Slavca in dr. Ljube Sirca pred 20 leti na ministrstvu za obrambo, ko sta prišla razlagat idejo za obuditev energije, ki počiva na tem simbolnem mestu in njeno uporabo za prijateljsko sodelovanje med slovenskim in ruskim narodom. Iz ideje je nastala prava institucija, ki ustvarja podlago za prijateljstvo in tisočere vezi v obojestransko korist na številnih področjih.

Zahvala gre tudi prebivalcem in vodstvu občine Kranjska gora, ki zagotavlja nesebično podporo pri organizaciji vsakoletnih slovesnosti ter pomaga pri obnovitvenih delih na kapelici. Visoko cenimo dolgoletna prizadevanja Društva Slovenija-Rusija in naklonjenost Veleposlaništva Ruske federacije v Ljubljani, ki so skupaj z občino Kranjska Gora glavni organizatorji vsakoletnih slovesnosti.

Žal so vandali lansko zimo Rusko kapelico močno poškodovali. To skrunitev ostro obsojamo. V prizadevanjih, da bi kapelica še naprej ostala negovan spomenik, smo letos s skupnimi močmi uspeli izvesti obnovitvena dela na kapelici in v njeni okolici. Hvaležni smo, da je pri ureditvi okolice kapelice pomagala tudi ruska neprofitna organizacija.

Kapelica stoji na turistično zelo zanimivem delu Slovenije. Rusko cesto v visoki sezoni povprečno prevozi preko 1200 vozil na dan. Veliko število domačih in tujih turistov se ustavi tudi pri kapelici. Ogledajo si kraj, preberejo tukajšnje napise ter na ta način spoznavajo usodo tistih, ki jim je posvečena. Veseli me, da Slovenijo obiše tudi čedalje več ruskih gostov. Prepričan sem, da k prepoznavnosti Slovenije v Rusiji močno prispeva prav Ruska kapelica. Samo v lanskem letu se je obisk gostov iz Rusije povečal za eno četrtno.

Spoštovane gospe, spoštovani gospodje! V Sloveniji smo ponosni tudi na tradicijo predstavljanja slovanske kulturne dediščine drugim evropskim državam. Že sredi 16. stoletja je Habsburški diplomat slovenskega rodu Žiga Herberstein v delu z naslovom Moskovski zapiski predstavil takratne ruske razmere in zgodovino širši evropski javnosti. Dobrih 450 let kasneje je Slovenija kot prva izmed slovanskih držav vodila EU. To priložnost smo izkoristili tudi za promocijo bogate slovanske kulturne dediščine. Obenem smo si prizadevali za napredek v odnosih med EU in Rusijo. Uspelo nam je uskladiti mandat za začetek pogajanj EU in Rusije o Sporazumu o partnerstvu in sodelovanju.

K medsebojnemu poznavanju in krepitvi stikov pomembno prispeva kulturno sodelovanje. Pozdravljam dejavnost Ruskega centra znanosti in kulture v Ljubljani. Tudi slovenska vlada preučuje možnosti za odprtje posebnega znanstveno-kulturnega zastopstva v Moskvi. Naslednje leto bomo obhajali 1.150-letnico, odkar sta misijonarja Ciril in Metod v 9. stoletju širila vero in pismenost med slovanskimi narodi. Že takrat sta poudarjala, da *»sonce sije, tako kot tudi dež pada na vse ljudi enako«*. Trdila sta, da ni pravično *»poveličevati le treh jezikov, govorce preostalih jezikov pa imeti za slepe in gluhe«*.

Ekscelence, dame in gospodje!

Slovenija in Rusija že dvajset let gojita prijateljske medsebojne odnose. Ruska federacija je za nas ena izmed najpomembnejših gospodarskih partneric. Medsebojna menjava presega 1,1 milijarde EUR. Glavnino menjave s slovenske strani predstavljajo zdravila, z ruske strani pa energetske viri. Gospodarsko sodelovanje je torej v znamenju *zdravja* in *energije*, kar je dobra osnova in obet za širitev menjave tudi na druga področja. Veseli smo zlasti ruskih investicij v slovensko gospodarstvo in želimo si jih še več. Verjamem, da bodo k temu prispevali pravkar sprejeti vladni ukrepi v smeri izboljšanja slovenskega poslovnega okolja; zlasti zmanjšanje davčnih ter nekaterih nepotrebnih administrativnih ovir. Predsednik RF Vladimir Putin je pretekli

teden podpisal zakon o ratifikaciji vstopa v Svetovno trgovinsko organizacijo. Polnopravno članstvo RF v STO bo v prihodnje prav tako okrepilo naše dvostransko sodelovanje.

Spoštovani!

Odkar je Slovenija tudi članica EU, dobiva Ruska kapelica tukaj pod Vršičem še dodaten simbolni pomen. Ne izpričuje zgolj povezave med Slovenijo in Rusko federacijo, med slovenskim in ruskim narodom. Govori o trdem nauku preteklosti in simbolno kliče po strateškem partnerstvu med celotno EU in RF. Vzpostavljanje in krepitev tega partnerstva je ena najpomembnejših nalog aktualnih upravljalcev v vseh prestolnicah celine. Njegovo dokončno oblikovanje v - upajmo - bližnji prihodnosti pa eno od najpomembnejših zagotovil za mir, stabilnost in blaginjo naših narodov ter hkrati v današnjem globalnem svetu garancija za ohranitev naših skupnih civilizacijskih vrednot.

Hvala.